

zaaknummer 2011 T 347 (3) en 2011 T 347 (4)

Advies van 17 juli 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

1.
wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen van Bleijerheide,
2.
wijlen **[naam]**,
geboorte- en sterfdatum onbekend,
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen van Bleijerheide (hierna te noemen: 'de Congregatie').

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 5 maart 2013.

1.2. De Congregatie is opgeheven en er is geen kerkelijk verantwoordelijke meer, die, nu aangeklaagden zijn overleden, een inhoudelijke reactie op het klaagschrift kan geven.

1.3. Op 11 juni 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote en met de heer B. Smeets van Mea Culpa. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Gelet op het hiervoor onder 1.2. vermelde is niemand opgeroepen om namens de Congregatie ter zitting te verschijnen.

2. De klacht

2.1. Klager heeft in de periode 1975 tot 1980 verbleven op het internaat [naam] in [plaats] ([plaats]).

Aangeklaagde sub 1, ook wel '[bijnaam]' genoemd, fungeerde op [internaat] als ziekenbroeder. Klager ging naar aangeklaagde sub 1 omdat hij last had van herpes en eczeem. Dit werd door aangeklaagde sub 1 behandeld met zalf. Klager moest bij aangeklaagde op schoot gaan zitten. Aangeklaagde sub 1 betastte het geslachtsdeel van klager en probeerde klager af te trekken. Ook bij andere gelegenheden betastte aangeklaagde sub 1 de geslachtsdelen van klager. Dit gebeurde bijvoorbeeld ook toen klager een schaafwond op zijn knie had. Ook toen betastte aangeklaagde sub 1 de balzak van klager en trok aan diens penis. Pas daarna behandelde aangeklaagde sub 1 de knie van klager.

Klager heeft ook een aantal keren, omdat hij hoge koorts had, op de ziekenzaal verbleven. Klager kreeg van aangeklaagde sub 1 bij die gelegenheden medicijnen waarvan klager nachtmerries kreeg. Vervolgens kreeg hij medicijnen waarvan hij weer rustig werd. Ook moest klager zich uitkleden en werd volledig onderzocht. Aangeklaagde sub 1 wilde ook de temperatuur van klager opnemen. Voordat hij de thermometer gebruikte, stak aangeklaagde sub 1 eerst één van zijn vingers in de anus van klager. Aangeklaagde sub 1 betastte daarbij ook de balzak van klager.

Aangeklaagde sub 2 fungeerde op [internaat] als sportleraar/beheerder van de sportvelden. In het sportgebouw bij het internaat moesten de jongens na het sporten douchen. Aangeklaagde sub 2 liep tijdens het douchen door de ruimte en bekeek de jongens. Het was bekend dat je niet als laatste na het douchen moest achterblijven, omdat je dan was overgeleverd aan aangeklaagde sub 2. Klager is één keer de laatste geweest. Hij was toen met aangeklaagde sub 2 alleen in de kleedruimte. Aangeklaagde sub 2 kwam naast klager zitten en streelde de rug en billen van klager. Ook moest klager zich omdraaien zodat aangeklaagde sub 2 kon zien of klager goed schoon was.

2.2. Klager heeft door het misbruik door aangeklaagden sub 1 en 2 en een aantal andere broeders op het internaat alsmede door het psychisch en fysieke geweld aldaar een hele zware periode gehad. Het heeft nog steeds een negatieve weerslag op zijn leven. Hij had, voor hij zijn echtgenote ontmoette, moeite in de omgang met vrouwen. Ook had hij steeds arbeidsconflicten. Klager is nu zelfstandig ondernemer. Klager slaapt slecht. Hulpverlening heeft hem tot op heden niets gebracht.

2.3. Klager wenst een oprechte en werkelijke erkenning van hetgeen hem is aangedaan op het internaat. Het gaat klager daarbij uitdrukkelijk niet alleen om het seksueel misbruik, maar ook om het geestelijk en lichamelijk geweld dat hij heeft moeten ondergaan. Hij wil dat maatregelen worden genomen tegen degenen die toen verantwoordelijk waren en nu nog posities binnen de Orde bekleden. Klager hoopt door gegrondverklaring van de klacht wat aan zelfrespect te winnen.

3. De beoordeling

3.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder

meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten, ten aanzien van beide aangeklaagden, moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

3.3. Er zijn meer dan vijfendertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde sub 1 en 2 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van de aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager door aangeklaagde sub 1 diverse malen is betast aan zijn geslachtsdelen, terwijl daarvoor geen medische noodzaak bestond. Ook acht de Klachtencommissie aannemelijk dat aangeklaagde sub 1 meerdere malen een vinger in de anus van klager heeft gestoken.

Ten aanzien van aangeklaagde sub 2 acht de Klachtencommissie aannemelijk dat deze éénmaal de blote billen van klager heeft betast.

3.4. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Ten aanzien van aangeklaagde sub 1 geldt voorts dat over hem een groot aantal meldingen zijn gedaan en een groot aantal klachten zijn ingediend. Tot de datum van deze uitspraak zijn tien klachten tegen aangeklaagde gegrond verklaard (zaaknummers 2010T030, 2011T292, 2011T376[2], 2011T474, 2011T529[1], 2011T540, 2011T553, 2011T555, 2011T594 en 2012T775). De meldingen en klachten zien, evenals de onderhavige klacht, op misbruik dat heeft plaatsgevonden in de ziekenzaal onder het voorwendsel van medisch onderzoek.

Tegen aangeklaagde sub 2 zijn twee andere klachten ingediend (zaaknummers 2011T529[1] en 2011T557[1]). Deze beide klachten zijn ongegrond verklaard. De ongegrondverklaring van de klacht met zaaknummer 2011T557[1] is, kort gezegd, gelegen in de omstandigheid dat niet kon worden vastgesteld dat de door de klager in die procedure beschreven handelingen als seksueel misbruik konden worden geduid. De klacht met zaaknummer 2011T529[1] is ongegrond verklaard omdat de klacht met nummer 2011T557[1] als enig steunbewijs voorhanden was. De Klachtencommissie heeft dat destijds onvoldoende geoordeeld. In deze procedure geldt naar het oordeel van de Klachtencommissie dat de klacht met nummer 2011T529[1] als steunbewijs kan dienen voor de onderhavige klacht tegen aangeklaagde sub 2. De beschrijving in die klacht van het misbruik door aangeklaagde sub 2 is immers in hoge mate gelijk aan het door klager gestelde. De Klachtencommissie acht deze klacht daarom, in combinatie met het relaas van klager, voldoende om tot een gegrondverklaring te komen.

3.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. De aangeklaagden waren voor klager personen waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen.

3.6. Over het toekennen van een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

3.7. De Klachtencommissie is niet bevoegd te oordelen over het fysieke en psychologische geweld dat volgens klager tegen hem door deze aangeklaagden en andere broeders is gebruikt. Dat fysieke en psychische geweld is in deze procedure niet aan de orde gekomen en klager heeft zich uitdrukkelijk het recht voorbehouden daarover op enig later moment, wanneer daarvoor een aparte regeling in het leven wordt geroepen, een klacht in te dienen.

4. Het advies

De Klachtencommissie adviseert zowel de klacht tegen aangeklaagde sub 1 als die tegen aangeklaagde sub 2 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 juli 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager verzonden. Aangezien zich in deze geen overste heeft gesteld als kerkelijk gezagsdrager, wordt dit advies niet uitgebracht aan een overste. Niettemin kan klager zich op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een overste wenden tot de Compensatiecommissie.